

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja, vsak dan zvečer, — Niš, ponedeljek in sredo, — vsakega petka po pošti prejema za avstro-ugarske države za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s porokom za dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne odira. — Za ostanila plačuje se od petostopne petit-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je v Vegovo ulico št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalni predlog o ustanovitvi katoliških župnih občin.

Dunajski škofijski konsistorij je izdelal nadroben zakonski načrt, kako naj bi se snovale posebne katoliške župne občine.

S temi načrti, ki se bodo predložili državnemu zboru in nižjeavstrijskemu deželnemu zboru, nameravajo klerikalci v prvi vrsti si zagotoviti one gmotne koristi, katere danes uživa katoliška cerkev v Avstriji, v drugem oziru pa stremijo za tem, da bi se cerkveno politični zakon preustrojili v klerikalnem smislu. Glavna tendenca teh klerikalnih reformnih predlog temelji, kakor se v načrtu samem priznava, v tem, da se katoliškim župnijam dajo, oziroma preskrbe novi viri bogatih dohodkov. V to se nasvetuje troje. Prvič bi naj vsi v občini stanujoči katoliki prostovoljno prispevali v cerkvene svrhe. Temu nasvetu ni ugovarjati; sicer se pa ti prostovoljni doneski po župnijah že od pamтивека vedno pobirajo in je pač odveč, da se stavi poseben predlog, kakor da bi se hotelo nasvetovati in upeljati nekaj novega. Nam se zdi, da so klerikalci to namenoma storili, da bi nepoučene kroge preslepili in jim sugerirali mnenje, da so vsa poročila protiklerikalnih listov o klerikalnih atentatih na žepe pobožnega ljudstva prosta izmišljotina in da so katoliški duhovniki edini med vsemi konfesijami, ki niso dosihdob pobirali od svojih ovčic nikakega prostovoljnega davka. V načrtu se nadalje zahteva, da se vse pogrebne zadeve izroče župni občini in da se isti prepuste vsi dohodki pokopališč. To pač niso več »cerkvena sredstva« v smislu § 36, ampak tu se hočejo za cerkvene, ali bolj klerikalne namene izrabiti naprave, ki nimajo niti po svoji naravi, niti po zakonu na sebi ničesar cerkvenega.

Pokopavanje mrličev je obrt, ki je sedaj popolnoma odgovarjala zahtevam prebivalstva. In če bi se ta obrt v bodoče izročila duhovščini, bi pač marsikdo imel vzroka dovolj, se bridko pritoževati. Saj je splošno znano, kako so katoliški duhovniki v veliki večini baš v zadevi cerkvenega pokopa skrajno nestrpni in neznošljivi. Če bi pa dobili »monopol« za pokopavanje, kakor je pobožna želja premetenih klerikalcev, potem bi se pač še lahko pripetilo, da bi se marsikomu odrekel ne samo cerkveni pogreb, kakor se to dandanes tolikrat prigodi, ampak zabranil bi se morda celo še pokop sploh, kakor se je to prakticiralo v srednem srednjem veku. Pri skrajni nestrpnosti in netoleranci naše častite duhovščine bi bilo kaj takega že mogoče! Kar se tiče pokopališč, se ista nikakor ne morejo smatrati kot cerkvene institucije in vsled tega pač ni nobenega povoda, da bi se dohodki pokopališč rezervirali cerkvi in da bi se rabili izključno v cerkvene svrhe. Naše občine pač prispevajo kolikor toliko za cerkvene svrhe, toda samo zbog tega, ker še ne obstoje župne občine, ki bi morale v smislu zakona nositi ta bremena. Ako se torej ustanove take župne občine, bi morale le te prevzeti znaten del izdatkov, nikakor pa bi ne smele prikrajšati dohodke, ki jih je dosedaj imela občinska uprava. Uničenje zasebne obrti in oškodovanje občinskih financ bi bilo tem odijoznejše, ker je katoliška cerkev, kakor je obče znano, zelo bogata in bi prav lahko v večji meri prispevala v cerkvene svrhe, kakor do sedaj. Ako bi se to izvršilo, bi pač ne bilo potreba raznih doklad za cerkvene namene, ali pa bi se vsaj iste znatno znižale.

Nadalje se terjá, da plača država za vodstvo matrik cerkvi primerno odškodnino. Sama na sebi ta zahteva ni neopravičena, pač je pa dobrodošel povod, da se jame razmotrivati važno vprašanje, ali bi sploh ne kazalo,

vodstvo matrik izročiti državnim organom? Da so baš matrike, ki imajo za javno življenje veliko važnost, izročene pri nas še duhovnikom, je brez dvoma v mnogem oziru škodljivo, ker država teh ljudi, ki niso podrejeni njeni oblasti, ne more nadzirati v tisti meri, kakor bi to bilo v interesu nje same in cele javnosti še posebe. Sploh pa je menda Avstrija edina država v zapadni Evropi, v kateri ne oskrbujejo matrik državni organi. Zato bi bilo že tudi pri nas čas, da bi se vendar enkrat ta kočljiva zadeva v smislu modernih zahtev pametno uredila to tem bolj, ker so klerikalci sami to stvar sprožili in se kaže, da bi se sami radi vodstva matrik iznebili, ako se jih za to dobro ne plača. Naše mnenje pa je, ako že mora država za oskrbovanje matrik plačevati, potem je pač boljše, da za ta posel nastavi in plačuje svoje uradnike, katere bo lahko nadzirala in na katere se bo smela zanašati, da bodo svoje dolžnosti vestno izpolnjevali, vsekakor pa bolje, kakor dosedanj cerkveni služabniki, ki smatrajo matrike kot breme, ki jim samo omejuje sicer prosti čas.

Kakor klerikalni časopisi poročajo, se namerava te zakonske načrte glede katoliških žup »za poskušnjo« uvesti na Nižjem Avstrijskem. No klerikalci pač vedo, da se dajo naložiti edino tamkaj oživotvoriti, ker je krščansko-socialna večina popolnoma pod komando škofijskega konsistorija. Da si klerikalni zakonodajalci ne upajo s svojimi osnovami naravnost pred državni zbor, je zelo značilno. To je znak, da sami dobro vedo, da so njihovi načrti tako prozorno zasnovani, da ne preneso kritike državnega zastopstva. Sicer pa bodo, če se tudi morda v spremenjeni in spopolnjeni obliki predlože državni zbornici, napredni poslanci vseh strank skrbeli za to, da ti klerikalni načrti, vsaj v tej prvotni obliki, ne bodo postali zakon.

Laški kralj v Vidmu.

V Vidmu se je nedavno otvorila razstava, katero pridno posejajo tudi naši avstrijski Lahji. Da se pomen razstave poveča in da se prireditelji tudi obda z zunanjim bleskom, je razstavni odbor povabil na poset tudi kralja Viktorja Emanuela III. Kralj se je vabilu prijazno odzval ter pretekli četrtek s kraljico Jeleno posetil razstavo. Razume se, da je ta dan vse od blizo in daleč hitelo v Vidmu, da se pokloni ali vsaj vidi kraljevsko dvojico. Tudi avstrijski Italijani niso zamudili ugodne prilike, da bi ne pozdravili kralja Viktorja Emanuela. Gorica je bila ta dan kakor izumrla, vse, kar je laškega imena in duha, vse je odšlo v Vidmu. Podžupan goriški Bombig je bil celo predstavljen kralju in se je z njim dlje časa razgovarjal, o čem, to viri ne poročajo. Gospe iz Gorice in Trsta pa so izročile kraljici Jeleni krasen šopek cvetlic. A tudi beneške Slovenke so, kakor smo že poročali, poklonile kraljici sveženj pestrih cvetk s trakovi v slovenskih barvah. In ta šopek je položila Jelen v svoj voz poleg onega laških dam, da so že od daleč bile vidljive barve slovenske trobojnice. Kakšen čut je neki prešinjal goriške Lahe, ko so videli, kako ostentativno odlikuje laška kraljica ono isto slovensko trobojnico, katero oni doma niti ne morejo videti?! Ta slučaj je pač dobra lekcija za italijanske prenapetce! Da so naši Lahji navdušeni za italijansko kraljevo rodbino, je umevno in ni jim zameriti, da so porabili ugodno priliko, da pozdravijo kralja sosedne Italije, zakaj kri ni voda; najbrže pa bi se tudi ničesar ne doseglo, ako bi avstrijska vlada to demonstracijo zabranila. Take demonstracije so torej Lahom dovoljene in nikdo jim ne bo predbacival, da vsled tega težé preko črnožoltnih državnih mej. Tu je vse v redu! Radovedni smo

samo, kaj bi rekla naša vlada, ako bi se na primer mi Slovenci šli poklonit — ruskemu caru; prilika za to bi bila dana, saj pride Nikolaj II. v kratkem na Dunaj. Kar je drugim dovoljeno, ne more tudi nam biti zabranjeno. Tako bi vsakdo sodil! Toda za nas Slovence bi imela vlada najbrže le drugačno merilo! Ni dvoma, da bi nas, ako bi hoteli kaj sličnega inscenirati, posadili kratkim potom na zatožno klop in stavimo glavo, da bi bili brez pardona obsojeni radi — veleizdajci. Je pač vedno še resničen oni starorimski rek »Si duo faciunt idem, non est idem«.

Vrnitev bolgarskega kneza.

»Ubežni kralj« iz Sofije je bil vendar prisiljen zapustiti svoje skrivališče na Ogrskem. Vrnil se je v domovino, toda v takih okolištinah, da mora vsakdo videti, kako se boji. Potoval je s posebnim vlakom, a to strogo incognito. Tudi se ni vrnil naravnost v prestolnico Sofijo, temuč se je vozil preko Rumunije ter se ustavil v Evksinogradu. Biti so morali posebni nagibi, ki so kneza pripravili do vrnitve. V knezovi rodbini so bili že dolgo v skrbeh za prestol, od roma za knezovo varnost. Odsvetovala se je vsled tega knezu vrnitev, in knez je z isto res odlagal od tedna do tedna. Te dni pa je prišlo h knezu odposlanstvo bolgarske vlade in armade. Odposlanci so odločno pozvali kneza, naj se brez odlašanja vrne v Sofijo ter izpolni svoje vladarske dolžnosti, ker bi se sicer že v nekaterih dneh odstavil. Knez je takoj zbral rodbinski svet, v katerem se je sklenilo, da knez takoj odpotuje. V knezovi rodbini pa še nadalje trepeteje za bodočnost. O takem strahu priča najbolje dejstvo, da se je knez vrnil čisto sam brez otrok. Že najbližja bodočnost mora prinesiti iz Bolgarije senzacije.

LISTEK.

Na ogrski ravnici.

(Zofka Jelovšek.)

Oj, ti ogrska ravnina! Tako velika, tako bogata, tako uboga! Ne ti pusta, daljna, gladka brez hribov, z konjskimi pastirji in ciganskimi gosli! Ne ti samotna, ne ti ponosna!

Ne, one široke, valovite planjave med Dunajem in Pešto, med nepreglednim žitnim poljem, malimi vasmi, obrobjenimi s koruznimi njivami in dolgimi topolovimi alejami na obzorju. Dolgočasno in enkomerno! Ure in ure se voziš tod in vedno isto, vedno isto! Zlatorumeno polje, nebo modro, kakor plavice v žitu in čisto ob železniškem tiru ozki, dolgi trakovi ilovice.

Neskončni trakovi rmeno-rjave ilovice s suhimi, delavnimi ljudmi, Hlače zavahane preko kolen, zgornji život nag, ali v umazanih, razcapanih srajcah. In ženske ubožne, suhe, stare, blatne in izsušene! Sužnji dela, beraška sodrga! Umazano ljudstvo, bedno ljudstvo! Pol ljudje, pol živina!

Oj, ti ogrska ravnina! Pozabim na te, tvojih delavcev v iloviti zemlji, v samotnih opekarnah ne pozabim. Ljudje so, izgledajo kakor sužnji. In ko sem gledala iz železnižnega voza to ljudstvo, bilo mi je težko in strašno.

Ali ste že videli kdaj ilustracije po časopisih od one strašne lakote v Indiji? Na tiste slike sem se spomnila, ko sem se vozila po ogrski ravnici, po neizmernih žitnih poljih, rumenih in zlatih, kakor cekin. Na tiste slike sem se spomnila, ko so sledili ozki trakovi ilovnate zemlje nepretrgoma železnični tir, skozi to plodno žitno bogastvo. Povesti so mi šumele v ušesih, enakomerne in žalostne povesti; žalostne, kakor črne, lačne oči v izsesanih obrazih teh ljudi ob potu.

Kakšno ljudstvo je to? Cigani! Mogoče. Proletariat njihovega rodu, umazani, topi, brez znanja o krasnem, daljnem svetu. Imajo gosle? Ne, gosel nimajo, nimajo pesem. Ne poje se, ne brenka se pri njih.

Videla sem mladega fanta. Mlad je bil in vitek. In šrne oči je imel, črne kakor noč na ogrskih ravninah.

— Dohitel bi te, ti pošast, — je

dejal železnici, ki je siknila mimo; — dohitel bi te, ali ilovica se je oklenila okrog mojih nog! —

In ostal je v ilovici, samo njegove oči so odhitele včasih proč, daleč, daleč; sam ni vedel kam. Žgoča bolečina mu je ostala v prsih in sovraštvo do te umazane, smolaste zemlje. In gnetel jo je, tepel, rezal, jezen, besen; s srditostjo z uživanjem, kakor da jo sliši stokati pod svojimi rokami.

— Delavec je — govorili so vsi delavec! takega nikdar več!

Tepci, ničesar niso vedeli in on je molčal. Smejali bi se bili njegovi mržnji, kakor se je sam smejal včasih, kadar so mu stopile solze v oči od vročine in truda. Saj je sam vedel, da je slab, da ni bil nič proti tej težki ilovici, ki ga je uničila.

V leseni baraki je spal z drugimi, z možmi in ženami. Niso gledali na to. Kadar je solnce zašlo, legli so po tleh in niso se več ganili.

Neko dekle je bilo pri njih. Videl jo je vsaki dan ali dolgo je ni opazil. Nekoč jo je njen oče pretepel, da ni dosti pridna. Jokala je in takrat jo je mladi fant ugledal. Videl je, kako se njene solze padale na

ilovito zemljo, ki jih je popila počasi ali gotovo, kakor žejna žival. Pogledal je dekle, kakor prej še nikoli. In zvečer, ko je solnce zapalo, je pristopil k nji, prijel njene roke in jih pritisnil na svoj od ilovice umazani, raskavi obraz in je dejal: Rad te imam!

Dekle ga je pogladilo s svojimi trdimi, ožuljenimi prsti po licih in je zašepetalo tiho: — Ti me imaš rad?!

In vsak večer, kadar je solnce umrlo na ravninah, naslonil je svojo glavo na njena kolena in ji pripovedoval: — Jaz te imam rad! Zelo!

Dekle je bilo tiho, oba sta molčala in nekaj, kakor sreča je zasijalo v njihovem življenju. Daleč narazen sta delala, redkokdaj sta se videla po dnevu. Oj, ozki so odkriti, nagi trakovi žolto-rjave ilovice, ozki in dolgi, dolgi!

Neki večer ni bilo dekleta v baraki, ko je prišel. Iskal jo je povsod ali ni je našel. Odšel je ven na plan in zaklical je v mrak: — Kje si ti, tolažba mojih oči?!

Dolgo ni čul ničesar in še le po dolgem času je začul stokanje iz ozke struge pri železniškem tiru, kjer se je kopala ilovica.

Ležala je na zemlji in se zvijala pod črnim nebom, kakor črv. Pribežal je k njej in vzel njeno glavo v svoje naročje.

— Ne jokaj, ljubljeno! Jaz sem pri tebi! —

Nihče ga ni učil govoriti tako mehko, ali on je govoril nežno in sladko, kakor nočni veter med klasjem. Ali nje ni mogel potolažiti. Ne, nje ne.

Od nekega gospoda iz opekarne je pripovedovala, iz one velike opekarne, ki je stala, kakor grad s svojimi velikanskimi pečmi v ravnini. Prišel je k njej in govoril z njo. Čudno je govoril z njo. In potem jo je pograbil in vrgel na ilovnato zemljo, ki se jo je oklenila, kakor pijavka. Ni mogla bežati.

Fant je poslušal molče. Ničesar ni dejal, samo roke je odtegnil od nje. In potem sta ležala na ilovici eden poleg drugega in sta jokala in stokala pod črnim nočnim nebom. Solze so kapale na tla, kakor rosa.

Ko je prišel dan, prva zora, takrat je fant odšel. Njegove oči so bile suhe, kakor ugasnjene luči.

K oni opekarni je šel.

— Kje je gospod? — je vprašal!

— Kakšen gospod? —

Notranji politični položaj še ni bil tako kritičen, odkar je knez zasedel prestol, kakor je sedaj.

Vstaja v Macedoniji.

Vstahi so poslali velesilam sledeče zahteve: 1. Ustanovitev štirih pokrajin: Albanija, Macedonija, Stara Srbija in Tracija z upravno avtonomijo pod politično in vojaško kontrolo sultana. 2. Evropskemu višjemu komisariju, ki ga imenujejo velesile na tri leta, se poveri zdrževanje reda v štirih pokrajinah. 3. Sultan imenuje za vsako pokrajino enega vrhovnega guvernerja za dobo pet let. Njegovo imenovanje morajo odobriti velesile. 4. Sestavi se evropska komisija, da napravi v vseh štirih pokrajinah enotno upravo. Komisija izvoljenih zastopnikov jo bo pri tem podpirala. 5. Ta komisija bo štiri pokrajine tako dolgo upravljala, da bo nova organizacija popolna. 6. Mednarodna armada 50.000 mož pod poveljstvom generala nevtralne države bo zasedla deželo med organizacijskim delom, pozneje se bo reducirala na polovico. — Sedaj, ko se bliža konec žetve, bodo vstahske čete hitro naraščale. Ko bodo dovolj številne, proglasi se splošna revolucija po celi evropski Turčiji. In potem ne bodo pokale bombe samo po Macedoniji, temuč prav lahko celo v Carigradu. — Nagla sodba v Solunju je obsojila 33 Bolgarov v težko ječo, štirje so obsojeni na smrt. — Arnavti so se začeli znova puntati ter groze, da bodo v Peču poklali vse kristjane. V trumah prihajajo z gorovja ter se zbirajo okoli Prištine. Turčija je mobilizovala celo črno vojsko v Solunju, Bitoljah in Kosovu, kar pač najbolje dokazuje o veliki resnobi. Ko bo vseh 700 bataljonov mobilizovanih, napove Turčija najbrže Bolgarski vojni. Gorje deželi, koder se bodo vsipale te roparske tolpe turške črne vojske! — Orijentni eks presni vlak Carigrad-Sofija je ustavljen, ravno tako ne vozi konvencionalni vlak med Carigradom in Drino poljem.

Politične vesti.

— Afera nemške ljudske in ogrske neodvisne stranke zadobiva čimdalje večji obseg. Neki bivši član nemške ljudske stranke piše, da je prišel posl. Polonyi v klubno dvorano nemške ljudske stranke ter v svojem govoru povdral, da je bil edini namen nagodbe, zagotoviti v Avstriji nadvlado Nemcem, na Ogrskem pa Madjarom. Nadaljnje pismena pogajanja v imenu ljudske stranke je vodil posl. Steinwender.

— Zveza vsenemških poslancev je pisala dr. Körberju, naj z ozirom na ogrske zmešnjave, nadalje zaradi pridržanja vojakov-tre-

— Gospod! — Takrat so se zasmejali in so dejali, da se je odpeljal. Že včeraj, z železnico.

Molče se je vrnil k dolgi, ilovnati grabi ob železnižnem tiru. Vrgel se je na ilovico na obraz in zagrizel je v zemljo, da bi ne bilo glasu od njega. Čakal je.

Iz dalje je prišel vlak. Kakor panter je skočil kvišku, vzdignil svoje koščene pesti in se je zaletel v divji, piskajoči, bropeči stroj. Ni ga hotel. Samo odsunil ga je, da je odletel iz pota nazaj na svojo ilovnatno zemljo. Tam so ga našli. Ničesar mu ni bilo, samo pamet mu je vzelo. Norec!

Mogoče je bil eden izmed onih, ki sem jih videla, eden izmed onih topih ljudij, ki so z bedastimi, neizrazovitimi očmi strmeli v naša ohraze, ko smo se vozili mimo. Mnogo jih je njih in vsi so enaki, izsušeni do kosti, bedni, brez duš in pameti, katero jim je požrlo pomankanje.

Oj, ti ravnica ogrska! Ti ravnica valovita in brezkončna z zlatim žitom, zelenimi topoli, modrim nebom in s tvojo bedo, s tvojo strašno bedo v žolto-rjavih ilovnatih rovih!

letnikov in bede vsled poplav takoj skliče državni zbor.

— Angleški kralj na Dunaju. Včeraj je prišel angleški kralj Edward VII. na Dunaj. Sprejem je bil prisrčen. Pri dnevju je napil cesar kralju; kralj se je prisrčno zahvalil ter imenoval cesarja angleškim maršalom.

— Srbski kralj in armada. V Nišu je kralj Peter predstavil mladim častnikom sina prestolonaslednika z besedami: »Mi stari bomo zapustili pred vami življensko pozorišče. Vi tvorite bodočnost Srbije in srbstva. Zato se ljubite in živite že sedaj v slogi med seboj.«

— Francoski predsednik Loubet pride v Rim šele meseca februarja prihodnjega leta. Določeno je že baje, da sprejme tudi papež predsednika.

— Kulturni boj na Francoskem. 2500 krščanskih socialcev je zasedlo samostan Marianistov v Grand Villars ter so se uprli izgonu menihov. Poslalo se je po kavaliriju.

— »Atentat« na ameriškega konzula v Bejrutu se je sedaj izkazal povsem neutemeljen. Nihče ni na konzula streljal, temuč le gostje neke poroke so streljali v zrak blizu konzulata, kakor je to deželni običaj.

Dopisi.

Z Jesenic. Slavno uredništvo! Z ozirom na notico »Z Jesenic se nam piše« v št. 186. »Slovenskega Naroda« z dne 13. avgusta t. l., prošim slavno uredništvo, da sprejme sledeči popravek: Ni res, da s svojimi delavci nečloveško postopam. Tudi ni res, da sem dobil od Jeseničanov kamenolom za smešno nizko ceno. Ni res, da odiram uboge delavce na nezasišlan način. Ni res, da sem 26 kamenoseksov s Češkega obljubil plačo 3—4 K, plačal pa 2 K 20 h in da so morali plačati hrano po 70 kr. Ni res, da sem delavce, ko so protestirali proti takemu postopanju spodil iz službe in naščuval nanje laške delavce. Res je, da sem sprejel 26 dinarjev in 12 kamenosekov s Češkega po posredovanju kamenoseškega mojstra Ivana Hloučja v službo in dinarjem po 260 do 3 K, kamenosekom pa 4—5 K mezde obljubil. Od Ivana Hloučja poslani delavci pa niso hoteli v kamenolomu delati, so bili sploh zelo predrzni in so se vedli proti sodelavcem nesramno, vsled, česar sem bil prisiljen, jih iz službe odpustiti. Pri tem moram opomniti, da sem pri vseh teh ljudih potne stroške okoli 500 K izgubil. Ko se je z njimi obračunalo, pokazalo se je, da so si delavci, kateri so bili tukaj 21 dni, imeli k večjemu 11, nekateri celo samo 3 delavne dni, več predujema vzeli, kakor je znašal zaslužek. Izvzemši 3—4 nedorastlih, 16—17 let starih fantov, kateri niso bili niti za kopanje sposobni, plačala se je vsakemu delavcu pri obračunu dnina 3 K. Mogoče je, da so nekateri delavci po 70 kr. na dan za hrano plačevali, pri tem je bilo za kruh 20 kr. na dan vračunano. Hrane pa niso dobivali pri meni, ampak od voditelja svojega oddelka samega in je vedno od delavcev samih odvisno, koliko porabijo za hrano, ker si kupujejo le živila, katera se jim poljubijo, račun jira pa napravi njih kuhar. V moji kantini obedujejo samo delavci, ki store to prostovoljno. Ne sili se nobenega ne. Tu velja juha, meso in prikuha 21 kr., prikuha sama z juho pa 11 kr. Večina delavcev združuje se pa v oddelke, kateri si priskrbujejo, kakor rečeno hrano sami po svojem lastnem kuharju. Da jih hrana še manj stane. Ko so se delavci pri žandarmeriji in pri županskem uradu v Jesenicah ne radi obračuna, ampak radi odpustitve pritožili, pokazalo se je, da se je vršil obračun popolnoma pravilno, kar lahko vsak čas orožniška postaja in županski urad na Jesenicah potrdi, ker se je navedena okolnost od teh dveh faktorjev konstatovala. Danes dela pri meni 300 delavcev, med temi 140—150 že eno leto, ne da bi se pritoževali. Če bi s svojimi delavci res nečloveško postopal, biti bi moralo razmerje nasprotno, namreč da bi 26 delavcev pri meni ostalo, 300 pa bi izstopilo. **E. Fabian.**

Zveza slovenskih posojilnic v Celju.

Dne 11. avgusta t. l. stopil je v veljavo zakon od 10. junija 1903 št. 133. drž. zak., kateri določuje, da morajo zadruga, osnovane na podlagi

zakona od 8. aprila 1873, št. 70 drž. zak., kakor posojilnice, kmetijske in druge zadruga, ter društva osnovana na podlagi zakona od 26. novembra 1852 ter 1. junija 1889 in 11. junija 1894 dati pregledovati svoje poslovanje in upravo najmanj vsako drugo leto po posebnem, strokovno izobraženem revizorju.

Takega revizorja nastavi sodišče za zadruga, za društva pa namestništvo.

Ako pa obstojijo zveze zadrug in društev, ki imajo več kot 50 članov, imajo take zveze pravico si same takega revizorja, katerega potem vlada potrdi, nastavit.

Ta zakon dal je povod, da je »Zveza slovenskih posojilnic v Celju«, katera obstoji sedaj že 20 let, sprejela svoja pravila ter jih prilagodila novim zahtevam tega zakona.

Dne 8. avgusta t. l. bil je v Celju mnogoštevilno obiskan občni zbor »Zveze slovenskih posojilnic«, pri katerem so se spremenila njena pravila tako, da moreje k isti, katera je dozdaj imela za člane samo posojilnice, pristopiti tudi ostale registrovane zadruga in druga društva, osnovana na podlagi zakona od 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak. in od 26. novembra 1852.

K »Zvezi slovenskih posojilnic« v Celju pristopajo toraj zanaprej lahko tudi kmetijske zadruga, kakor tudi druge zadruga, ki so osnovane na združnih principih.

Ta sklep je velikega pomena; kajti kmetijske ter druge zadruga, kakor n. pr. »Rnka«, »Lastni dom«, »Diana«, »Hmeljarsko skladišče« itd., katere po prejšnjih pravilih niso mogle pristopiti k »Zvezi slovenskih posojilnic«, to sedaj lahko store.

Še važnejši sklep storila je pa »Zveza slovenskih posojilnic v Celju«, da je v svoje namene sprejela tudi pospeševanje denarne zmene, oziroma zravnavo med posameznimi člani po svoji denarni centrali.

Denarna centrala pa bo po teh pravilih »Posojilnica v Celju«, s katero sklene »Zveza slovenskih posojilnic« posebno pogodbo, vsled katere prevzame »Posojilnica v Celju« zavezo, dovoljevati in dajati članicam »Zveze« kredit ter sprejemati od njih denar na obrestovanje.

Po tem načinu bo dovoljevala in odprla »Posojilnica v Celju« s posredovanjem »Zveze slovenskih posojilnic v Celju« posojilnicam in drugim članom odprt kredit do določene visokosti, katera se dotičnim članom naznani.

Dotična posojilnica, katera potrebuje denar iz tega odprtega kredita, obrnila se bo, če treba, tudi brzojavno na »Posojilnico v Celju« in bo iste iste, ako treba, tudi brzojavnim putem nakazala potreben denar v mejah odprtega kredita.

Ker je celjska posojilnica najmočnejša posojilnica na Slovenskem, je ista gotovo tudi v prvi vrsti po klicana in tudi v prvi vrsti zmožna najuspešnejše delovati v tem oziru ter postreči drugim posojilnicam in zadrugam v vsakem trenutku s potrebno svoto.

Taka centrala je slovenskim posojilnicam dozdaj manjkala in so bile posojilnice večkrat lahko v velikih zadregah, ako so morale nenadoma kake večje vloge izplačevati, pa niso imele za to dovolj gotovega denarja.

Tej neugodnosti bode sedaj konec. »Zveza slovenskih posojilnic v Celju« imela je že dozdaj svojega revizorja.

Ker obsega več članic, kakor postava zahteva, namreč ne samo 50, ampak 112, ima pravico, da si sama nastavi svojega revizorja, katerega potem vlada potrdi.

»Zveza« je že predložila svoja prenarejena pravila ministristvu v odobrenje ter je obenem prosila za priznanje pravice nastavit revizorja.

Ker, kakor čujemo, deželna in državna sodišča že sedaj pozivljajo zadruga, da naznanijo, kakšnemu načinu revidiranja se bodo podvrgle, opozarjamo slovenske posojilnice in zadruga, da, katere še niso pristopile »Zvezi«, naj to store in potem naznanijo, da se bodo dale pregledovati po revizorju »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«.

Šuklje pred volilci.

IV.

Šuklje v Zatičini.

(Dalje.)

Kmeti stan si je bil tedaj svest svojih dolžnosti proti družbi. On je svoje delo smatral kot urad, on je bil reditelj drugih, on je dajal družbi zdrave, krepke ljudi. Kmet je bil v svoji konservativnosti trdni temelj druge družbe, ki se ni dal omajati, imel je le z Bogom svoje račune, bil le njemu odgovoren. Žal mi je, da že nisem bil leta 1848 »hofrat« in grajšček. Tedaj se je razdrlo razmerje med kmetom in veleposestnikom, plemenitašem. »Teda j

se je to razmerje razdrlo brez vse državniške pameti. Človek bi mislil, da tedaj niso vladali močje, ampak da so se igrali otroci. Vladali niso najomikanejši avstrijskih narodov, ampak najslabši so dali tedaj postavbe. Tedajni liberalni in absolutistični politiki so bili brez možgan, niso imeli ne malo pojmovanja o tem, da so raztrgali z odpravo tlakarstva pravo premoženje narodov na drobne kosce, ko so se razdelili in dali vsakemu v poljubno porabo.« (Tako je pisal dunajski »Vaterland«.) Če je bil že tedajni grajšček in samostan za nič in je preveč kmeta izsesaval in drl, ako je bil sam kmet za nič, bi se na njegovo mesto moralo postaviti kako vodstvo in če drugače ne, iz kmetov po zadrugah voditeljstva, da sa zveza zemljišč s kmetom ne raztrga, da se ga ne vrže v slobodno kapitalistično gospodarstvo.

Buffon piše: Čim dalje je kaka zemlja obljudena, tem ubožnejša postaja v hostah in vodi«. Ali stari soc. demokrat, Švicar Karl Bürkli: »Kapitalizem privatnega roparskega gospodarstva je celo upustošil naravo, on je porušil hosto, izsesal zemljo in vse obnebe pokvaril. Zaradi tega ekstremi v vremenu, kakor je Fonrier že pred 80 leti prerokoval. Suša, preplavljenja, velika vročina in huda zima, grozne nevihte, uime. In to vse zaradi profitov, zaradi nabiranja zasebnih kapitalij«.

»Kmet se je izločil iz zveze s svojo kmetijo po tem novem gospodarstvu. On je smel prodati, zadolžiti, razkosati isto. S tem se je izločil s svojo krepkosti in lastnino iz solidarnosti z narodom, državo, družbo, kateri solidarnosti je vse zahvaliti, kar nas loči od divjakov. To je revolucionarna nemnost, ki misli, da človek sam kaj pomeni, da sme s stališča svoje individualne pameti in slobode vse zavreči in razdreti, kar njemu ne ugaja, da sme v nič devati delo tisočletnih naprav delavcev, ki so stavili najlepše cerkve sveta in vseh časov in občinske hiše v mestih ter imeli najtrdnješi ljud.«

»Samovoljno, individualistično, privatno-kapitalistično mišljenje zaznamuje v zgodovini propad narodov. To stremjenje brezobzirno uporablja kapitalije preteklosti. Res isto v sedanjosti bliščeče rezultate dosega, ali ti so vedno bili vzrok intelektualnega, нравnega, socialnega in političnega propadanja. Glejte kmeti, kam vas je prignal liberalizem, prosta lastnina, prost človek! Kakor podgane zapuščate toneč ladijo, v Ameriko hitite. Trgovci s človeškim mesom vas spravljajo tja. Nevedeč ste, morate se prodati tem trgovcem. Zadolženi ste. Razparcelirate naša zemljišča in ko je le še bajta in par njivje pa jo krenete čez veliko lužo. — Davki so veliki, doma ni postranskih zaslužkov, živeti se hoče. Vse imamo v najemu od države, židovskim svetovnim krvoselecem tlakarimo, kateri posojajo našim zdajšnjim državam denar, da vzdržujejo toliko uradništva in plačujejo penzije tudi mladim višjim uradnikom, ki bi še lahko delali in vzdržujejo vedno večje armade. Zato vse imaš kmet odplačilo, da si sloboden državljan, ki se lahko premika kakor hoče, pustivši kmetijo v nemar, prodajavši svoj mozeg v delavnicah svetovne industrije. Eden primer iz zgodovine! — Napoleon I. je privoj-skoval kraljestvo Sicilijansko. Postavil je brata za namestnika. Ta ni mogel umiriti močnih kmetov in plemenitašev. Napoleon mu je pisal, da naj upelje tam Francozom po njem dano postavo »Code civil«. Po njem se bo vse razdružilo, kar ni fideikomis. Glejte, taki fideikomisi niso bile prej samo grajščine, ampak tudi kmetije. Niso se smele razdeliti, ne zadolžiti, kmeti sinovi so jih pridobili po smrti očetovi nezadolžene in brati in sestre so ostali delali in pomagali delati, če se niso zakonsko družili na kmetijah. Tako je stvarnik sveta hotel, ko se je izrazil o zemljišču (genesis II.) ut operaretur et custodiret illum, (da ž njim dela in ga ohranjuje. (Datje prib.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. septembra.

— **Osebnosti.** Profesor v Kranju, dr. Fran Koprivnik, je premeščen na II. drž. gimnazijo v Ljubljani. Profesor na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, dr. Oskar pl. Gratzy, je premeščen na Dunaj, na njegovo mesto pa je imenovan suplent na Dunaju, dr. Karol Wedan. Suplent na ljubljanski realki, dr. Anton Wallner, je imenovan pravim učiteljem na tem zavodu.

— **Šuklje popravlja.** Gosp. dvorni svetnik Šuklje nam piše: Pod naslovom »Slovenec« in Šuklje prijavil je »Slovenski Narod« v svoji številki z dne 29. avgusta t. l. daljšo notico, v kateri pripoveduje o meni, da sem »obiskal Schwegla in ga razveselil s svojimi ljubavnimi ponud-

bami« ter dalje o dr. Šusteršiču, da je po nasvetu grofa Paceta poslal Šukljeja na Gorenjsko snubit barona Schwegla. Temu nasproti popravljam stvarno, sklicevaje se na § 19. tisk. zak., da to poročilo ni resnično, to marveč res je, da sem obiskal ekse. barona Schwegla zgolj iz lastnega nagiba, dalje je res, da je stvarni povod mojemu posetu bila zgolj želja, da nadrobno razgovarjam se z g. baronom kot predsednikom dolenskih železnic in načelnikom državnozbornskega železniškega oddelka o znanih mojih projektih glede dopolnitve dolenskega železniškega omrežja, končno je res, da pri celem nad dve uri trajajočem razgovoru se z moje strani ni bila izustila niti najmanjša besedica, katera ne bi bila v popolnem soglasju z mojimi nazorji, razloženimi na mojem volilnem shodu dne 13. avgusta t. l. pred zaupniki volilnega okraja. Franc Šuklje. — Lepo se čita ta popravek in morda bi se v kakem kotičku slovenske domovine res najde naivna dušica, ki vse to verjame dobesedno tako, kakor je zapisano. Dvorni svetnik Šuklje pravi, da z baronom Schweglom ni ničesar govoril, kar bi se ne strinjalo z njegovim kandidatskim govorom z dne 13. avgusta. To je prav lahko mogoče, zakaj z njegovim kandidatskim govorom se strinja — vse, prav vse! Šuklje ni v svojem kandidatskem govoru zastopal delal komplimentov »prevzvišenemu grajščku z Rečice«, se zastoj navduševal za trajni mir z nemškimi življem in ni zastoj priporočal zmernosti in državniške previdnosti. S programom, ki ima toliko skritih vrtic, je lahko hoditi v vizite k baronu Schweglu in mu delati ljubavno ponudbo — saj se vse strinja s kandidatskim govorom z dne 13. avgusta 1903 Šuklje pravi, da je šel zaradi dolenskih železnic obiskat barona Schwegla. To je dragoceno priznanje. V svojem kandidatskem govoru je silno veliko besedičil — sedaj je pa z dejanjem pripoznal, da on sam tudi na gospodarskem polju ne more ničesar doseči brez pomoči Nemcev! Sicer pa so bile dolenske železnice le pretveza Šukljejevemu obisku pri baronu Schweglu — pravi vzrok obisku pa je bil političen. V tem oziru pa lahko Šukljeju z njegovimi lastnimi besedami zakličemo: »Ab, Franc Šuklje, ne dogovarjaj se ti s prekanjenim baronom, ne zahajaj kot praznično oblečena Marijina devica v skrito njegovo lopo.«

— **Vir venalis.** S starecem, ki je v se zaljubljen in ki je pri tem še dvorni svetnik, vpokojen z nezasluzeno visoko penzijo, se je težko pripraviti. Do skrajne meje robati, ti očitajo brez vsacega povoda, da imaš ganljive ozirom do lastnega žepa, in da počenjš se druge take infamije; ako dobe na to primerno brco, zlezejo ti v se zaljubljeni starci na svoj svinjaček, rekoč: stojimo previsoko, da bi odgovarjali! Ta recept poznamo in zategadelj se nikakor ne razburjamo! Druga navada takih kričačev je, da svojim nasprotnikom predbacivajo, da bolehalo na psihični nedostatkosti — oni sami so pa morali imenitno službo pustiti, ker jih je neprestano glava bolela! — da druga ne ume govoriti, nego veliko kopico praznih besed! No! No! Francelj Hruška imel je že od nekdaj navado, da je vsako figo, katero je dal od sebe, imel za zlato misel! Vsakemu drugemu pa je prisojal pleve in plevel! Poznamo tudi ta recept in zategadelj se nam ne vidi potrebno, na izbruhe renegata iz Kamna na dolgo in široko odgovarjati. Mož nam bode odslej tisto, kar nam je bil prednik njegov, Vencajz. Tu in tam mu hočemo priložiti kako brčico, če bode le preširoko odpiral svoja usta, drugače se pa za politični kadaver, kojega je dr. Šusteršič nakupil, da bi kupal ž njega klerikalno politično žajfo, ne bomo dosti brigali. Škoda bi bilo črk in črnih! Tudi bi se morali pri tem približati kuhinji Šusteršičevi, ali taka kuhinja smrdi, kakor znano!

— **»Nemški naval«.** »Slovenec« besednjak je majhen, kakor besednjak kake papige in kakor ponavljata natakari v Henriku IV. vedno

vedno le eno in isto besedo, tako reklamuje »Slovenec« kadar govori o nemški nevarnosti, vedno le eno in isto. In včasih se tudi malo zlaže, je ravno tako kaže, saj ni hodil za stonj v šolo famoznega sv. Liguorija. Tako se je n. pr. malo zlagal, ko je šel tucat. In kadar ni ničesar takega, gleže vsak dan nekaj, ob sobotih pa cel tucat. In kadar ni ničesar takega, kar bi se dalo lepo zaviti in zasuti, tedaj si tudi kaj izmislil. Zdaj je že narodno-napredna stranka griva, da imajo Nemci v Ljubljani dve šoli — oni šoli, proti katerim se je narodno-napredna stranka borila z vsemi silami — da imajo nemško šolo v Domžalah in jo dobe v Jesenicah. In ker je »Slovenec« pošten list in časti resnico kot hčerko božjo, zato tudi nič ne pove, da je ni nobene moči na svetu, ki bi mogla Nemcem zabraniti ustanavljanje nemških šol na svoje troške. Na Jesenicah so pač slovenski duhovniki delali na to, da bi se ustanovila javna nemška šola, a preprečila je to narodno-napredna stranka — vzlic tisti prešvicani »zvezi« z Nemci, in sedaj morajo Nemci ustanoviti pri v tno šolo, če jo hočejo imeti. Pa kaj bi govorili o šolah s klerikalci. Spodtajo se ob šolah za Nemce, koliko slovenskih otrok pa se germanizuje v uršulin-kih šolah v Ljubljani in v škofji Loki, zato se nikdar ne zmenijo!

— **„Slomškova zveza“** je gotovo najklavnejše vseh klavnih društev, kar so jih ustanovili klerikalci. Še člani »Slomškove zveze« se sramujejo, da pripadajo temu društvu in zato to prikrivajo in se ne udeležujejo njegovih shodov. Na zborovanju »Zaveze učiteljskih društev« prihaja na stotine učnih moči, na letošnje zborovanje »Slomškove zveze« pa ni prišlo niti tucat učiteljev. To je žalostno, strašno žalostno in da je »Slovenec« grozno spekle, ko smo konstatirali to strašno blamažo, je več kakor naravno. Svoj žolc je izlil na g. Jelenca, ki pa je tako preklicano ošaben, da se zmenjanje toliko, kakor za lanski sneg. Postavljati »Učit. Tovarisa« in »Popotnika« v eno vrsto z glasilom »Slomškove zveze« pa nikakor ne gre. »Tovarisa« in »Popotnika« v z držuje učiteljstvo, glasilo »Slomškove zveze« pa »Katoliška tiskarna« in nekaj blagoslovljenec. To je pa velik razloček, ki je pač na čast učiteljem, ne pa na čast Slomškarjem.

— **Za pogorelce v Vačah** je deželni odbor dovolil podpore 4000 K.

— **Učiteljske vesti.** Ker se za razpisano mesto v Starem trgu pri Ložu ni nihče oglasil se je provizorično nastavljal suplent A. Šeme iz Škofje Loke. Začasno sta nastavljeni Julij Čenčič v Senožečah in Katarina Sušelj v Matenji vasi. Začasna učiteljica v Mirni peči Amalija Vardjan se je ti službi odpovedala.

— **Umrl** je v Ljubljani v visoki starosti 75 let umirovljeni okr. sodnik g. Gregor Žerjav, značajan rodoljub, ki je v svoji uradniški karjeri zaradi svojega neomahljivo narodnega prepričanja pretrpel mnogo preganjanja, a si je vendar vedno ohranil uprav mladeniško narodno navdušenje in bil vedno zvest in zanesljiv somišljenik narodno-napredne stranke. Bodi značajnemu možu ljub spomin!

— **Pričetek šolskega leta na obeh učiteljskih v Ljubljani.** Opozorjamo na današnji razglas učiteljskega ravnatelstva, da se prične vpisovanje v I. letnik ženskega učiteljskega dne 14. kimovca, v I. razred moškega učiteljskega pa 21. kimovca t. l. Ravnateljstvo ob enem naznanja, da je žensko učiteljsko šče prenapolnjeno in se vsled tega ne more v II, III in IV. letnik nobena nova gojenka več vzorejeti.

— **Mestna tržnica in ohlajevalnica za mesnino.** V kratkem času se bode gradila v Ljubljani tržnica. Važno je pri taki gradnji, da se uporabijo skušnje, ki so se obnesle drugod, koder imajo enake

naprave. Vseled tega opozorjamo na ohlajevalnico za meso, kakoršnja je pravkar otvorila v Celovcu zadruga mesarjev, in ki jako spopolnjuje primerno preskrbovanje celovškega mesta ter bi bila tudi za Ljubljano, da za celo deželo velike važnosti in koristi. Zadruga celovških mesarjev je izdala za hladilnico 100.000 K, od katerih je porabila za poslopje 50.000, za stroje in notranjo uredbo pa ostalih 50.000 K. Ogledamo si nekoliko vso napravo! V zadrugi ohlajevalnici se uporablja sedaj peto prostoro. V dveh lokalih so postavljeni stroji, katere goni električni motor 40 konjskih sil. 13 m globok vodnjak iz cementa daje potrebno vodo. Cela stavba ima v tlorisu 510 kvadratnih metrov, od katerih zavzemajo prostori za stroje 170 kvadratnih metrov. Prostorov za stroje se dotika lokal, ki ima vhod z dvorišča ter meri 37 kvadratnih metrov. V tem lokalju je stalna toplotna 7 1/2° Celzija. V ta lokal prinese meso takoj ko živali zakoljejo ter ga puste tu 24 ur. Iz tega prostora vodijo dvojna vrata in sicer v 133 kvadratnih metrov velik prostor, v katerem meso zmrzne, kajti v lokalju je 4 do 5° C. mraza. V tem prostoru je 1200 metrov dolg sistem cevi, ki so nekaki akumulatorji za mrzlot. V tem lokalju je mogoče obdržati vsakovrstno mesnino osem tednov, ne da bi se kaj pokvarila ali izgubila na okusu. Mesarji bodo v tem lokalju hranili pljučno pečenico in enake vrste mesa, ki se zelo rabijo meseca julija in avgusta, katere se pa lahko dobe le marca in aprila, da bodo imeli tudi v tem času na razpolago te finejše vrste mesa. Zadnji, kakih 170 kvadr. metrov obsegajoči prostor, je pa »hladilnica«, ki ima stalno toplotno 2 1/2 do 5° C. To temperaturo se vzdržuje z ohlajenim zrakom, ki pride čez 400 kvadratnih metrov veliko valovito kvrtiljeno ploščino, čez katero teče in jo oblaja solna raztopina, ki ima 20° C. mraza. Ta prostor služi za vsakdanjo uporabo. Vsakemu mesarju bode mogoče ob vsakem času imeti popolno sveže meso. V tem prostoru bode pa lahko shranjevali tudi drugi trgovci blago, ki mora biti v hladu spravljeno. Da je vsa naprava popolno izolirana, so tla najprvo 30 centimetrov na debelo iz betona, 15 centimetrov so nasuta z žlindro od želez. strojev (lesom) in potem še 25 cm iz betona. Strop je nasut 50 cm na debelo z gramozom. Svetloba prihaja skozi jako debela dvojna stekla, med katerimi je debela plast zraka. Dobro bi bilo, da si merodajni faktorji ogledajo to napravo, ker bi bila tudi za naše razmere jako priporočati, saj je znano, da je eksport priznanih dobrih, slovitih kranjskih klobas v vročem letnem času zelo otežkočen in kvaliteta v tem času razposlanih klobas ni vselej ravno dobra, ter celo pogosto diskreditira renome kranjskih klobas. Pri nas se bode lahko stvar še bolj spopolnila, ker bode dosti časa, da se bodo opazovali nedostaki, ki bi se slučajno pokazali pri celovški ohlajevalnici mesa.

— **Prihodnja javna vinska poskušnja v tukajnji deželni vinski kleti pod kavarno „Evropa“** bo v soboto, dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer.

— **Bralno društvo na Dolu** priredi ob priliki svoje desetletnice, dne 6. kimovca (t. j. prihodnje nedelje) ob 3 uri popoldne po koledarju g. F. Roša v Hrastniku veliko veselico z burko »Doktor Hribar«. Spored je sploh jako raznolčen in bogat. Po igri je prosta zabava s plesom. Vabimo naše bližnje in daljnje sosedje, da nas počaste s svojo navzočnostjo in s tem kolikor toliko pomorejo radi brezbriznosti občinstva že h rajajočemu društvu k novemu razvoju.

— **Idrijski sodrugi osamljeni.** V nedeljo se je završil vlečanski boj med osrednjo jugoslovansko socijalno-demokratsko organizacijo in med krajnim odborom v Idriji, radi izdaje lista »Naprej«. Sklep, da ostane »Naprej«, se je storil z malo večino že v soboto, a v nedeljo je skušal na javnem shodu še jedenkrat odposlanec osrednjega odbora v Trstu, g. Kopač, pregovoriti idrijske sodruge, da se uklonijo in ne rušijo discipline. Sprva je britko tožil, da se ne vpoštevajo službenih starejših sodrugov, da bodo to nasprotniki izkoriščali, da je le v slogi moč, govoril tudi o konkurzu itd. Odgovarjal mu je g. Kristan, ki noče biti minoriteta kakoga Linhart, ter izpovedal svoje srce idrijskim sodrugom. Ko je videl Kopač, da je njegov poskus neuspešen, prišel je brati levitve nepokornim idrijskim sodrugom, izključil jih iz stranke ter oševal Kristana kot kakoga šolarja. Ringldo, ki je nekako v sredi, je pretakal krokodilove solze na tej neslogi med sodrugi. Kristan je ostal zmagalet. Socijalistična stranka je razcepljena in idrijski sodrugi so osamljeni.

— **Slučaj Bratuša.** Te dni so pripeljali ženo Bratuša iz jetnišnice v Begunjah v Maribor ter jo predstavili deklici, ki trdi, da je Ivana Bratuša. Dasi ni mati ničesar o tem srečanju slutila, spoznala je hčerko takoj, jo objela in poljubila. Brezdvomno je tedaj, da je to prava hči, o kateri je oče izpovedal pri sodišču, da jo je umoril in spekel. Sedaj je mogoče le dvojno: ali je Bratuša umoril kako drugo deklico, ali pa si je celo grozno zadevo izmislil, da bi bil preskrbljen v jedi.

— **Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.** Dne 31. avgusta je bila na zatožni klopi Jožefa Laknar iz Ržiš pri Kostanjevici, mati 3 otrok, dosedaj nekaznovana. Tožena je bila poskušnega zavratnega umora. Zagovornik je bil dr. Slane. Dne 25. maja je jedel Jožef Laknar, njen tast, repo in riž, koje je skuhal v kuhinji obtožene. Kmalu potem jelo mu je slabo prihajati, dobil je glavobol, na noč pa je začel močno bljuvati. Izvedenca sta povedala soglasno s kemiki iz Gradca, da je bil zastrupljen z arsenikom in lopatikom. Živela je tožena že dalje časa v sovrastvu s tastom. Za psihologa je bila ta obravnava prav zanimiva. V preiskavi je Jožefa Laknar skoro vse dejanje obstala. Poslala je tudi po izpovednika in izjavila raznim pričam, da je storila božji rop, ker je duhovniku pri spovedi rekla: »Delala sem svojemu bližnjemu krivico«. Dotični duhovnik je pač moral nekaj drugega slutiti, ker je ni obhajal. Jožefu Laknarju se je že na obrazu bralo, kako bo vesel, ko bo njegova sinaha sedela nekaj mesecev. A želja se mu ni izpolnila. Zagovornik je zlasti opozarjal, da ženska, tako preganjana kakor obtoženka, ni nepristojna sugestiji, da ji je bilo pred pričami storjeno priznanje sugerirano. Porotniki so zanimali prvo glavno vprašanje z 11 proti 1 glasu, drugo pa soglasno. Dober vtis je obtoženka naredila tudi s tem, da se je po razglasitvi razsodbe obrnila do porotnikov in rekla: »Lepa hvala gospodje porotniki za prepričanje o moji nedolžnosti.

— **Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.** Pri dopoldanski obravnavi sedel je na zatožni klopi 39 let star posesnik Janez Zlobec iz Orlega, obtožen hudodelstva goljufije. Dne 9. svečana t. l. prišel je obtoženec v pisarno tukajšnjega c. kr. notarja g. Ivana Planšana z naročilom, da bi se mu preskrbelo pri tukajšnji mestni hranilnici posojilo v znesku 1000 K V to svrhu je predložil dokumente, gaseče se na ime Valentina Škerjanca iz Sela pri Rudniku; in je s tem imenom podpisal informacijo in pooblastilo. V pogled v zemljiško knjigo je pokazal, dr. je Škerjančev posestov dolga prosto, torej se ni bilo nikake zapreke bati za ugodno rešitev prošnje. Napravilo se je dolžno pismo, katerega je obtoženec pred pričami pri tukajšnjem okrajnem sodišču lastnoročno podpisal z imenom »Valentin Škerjanec« Dne 2. sušca t. l. prišel je Zlobec po denar in odšlo se mu je po odbitku običajnih stroškov 926 K 61 h. Pravara je prišla šele na dan, ko se je Škerjanec z dostavljenim odlokom, da se je na njegovo zemljišče na podlagi dolžnega pisma vknjižila zastavna pravica na korist tukajšnje mestne hranilnice — zglašil pri tukajšnji okrajni sodnji, in da se zadeva pojasni, se je predstavil notarjem koncipijentu g. Avguštinu Drukarju, kateri je takoj sprevidel, da ta človek ni oni, ki je denar sprejel in da je postal žrtva prevare, kajti g. Drukar poravnal je vsa škoda in preskrbel obenem izbris zastavne pravice na Škerjančevem zemljišču; poizvedbe po sleparju so pa ostale brezuspešne. Selo 20. sušca t. l. zglašil se je Janez Zlobec pri tukajšnjem mestnem magistratu in skesano pripoznal, da je on izvršil goljufijo, izročil je tudi znesek 880 K. Zlobec je svoje dejanje pripoznal in sodišče mu je, ker je večinoma škoda poravnana prisodilo 5 mesecev ječe. — **Jože Oltra**, delavec iz Podgora, je dne 18. rožnika t. l. dopoludne v hiši Jožefa Bha v Spodnji Slivnici med tem, ko so bili domači na polju, vzel iz zaprte sobe 130 K gotovine, Mani Boh 3 zlate prstane in pozlačeno zapestnico. Luciji Boh 2 K 90 h in Urši Boh 22 h. Popoludne ga je pa vozil izvošček Anton Markovič h kateremu se je Oltra na poti med La verco in Rudnikom na voz prisedel; popivala sta po raznih gostilnah, nasledel ga je peljal po njegovem naročilu na Selo, kjer je pa Oltra med potjo vsled pijanosti v vozu tako trdno zaspal da ga ni bilo moč prebuditi. Da bi Markovič pogojeno vozno prejel, krenil je z njim proti Ljubljani in ga oddal na mestni stražnici, kjer so takoj Oltra kot nevarnega tata spoznali, tudi se je našlo pri njemu 89 K 80 h gotovine, 3 zlati prstani in zapestnica. S početka je v preiskavi tajil Oltra tatvino in se izgovarjal, da je denar

»prifucal«, kasneje je pa odkrito priznal tatvino pri Bohu. Ker je bil Oltra že opetovano zaradi hudodelstva in prestopka tatvine kaznovan in mu je krasti že navada, obsojen je bil na 5 let težke ječe.

— **Zaprešiške žrtve.** Iz Zagreba se nam poroča, da je k. bansko sodišče vsem obtožencem, ki so bili radi izgrede v Zaprešiču dne 11. aprila t. l. obsojeni, kazeno znatno znižalo. Ta ukrep bode brez dvoma mnogo pripomogel k temu, da se bodo razburjeni duhovi vsaj nekoliko pomirili, dasi bi bilo želeli, da bi se tem nedolžnim žrtvam madjarske prepotence na hrvatskem ozemlju dovolila splošna amnestija, kar ni gotovo najugodnejše vplivalo na razvoj političnih odnosov na Hrvatskem.

— **Iz policijskega nadzorstva je pobegnil** Ivan Bončar, rojen leta 1865. v Zgornji Hrušici, pristojen v Dobruje. Bončar je prišel k svojemu županstvu ter zahteval, da mu napravi delavsko bukvico. Ker se je župan temu upiral, je začel Bončar postajati rabijaten in se je hudoval tako, da mu je župan iz strahu, ker je bil sam, napravil delavsko bukvico. Bončar je zelo nevaren in silovit, že večkrat kaznovan tat. Kam je pobegnil, se ne ve.

— **Komarjeva na Vodovodni cesti.** V zadnjem času sta se otvorile tudi dve gostilni na Vodovodni cesti, izmed katerih ena spada pod šišensko občino. V tej so hoteli gosti takoj pokazati, da simpatizujejo s komarjem. Zvečer proti deseti uri so se vračali neki gostje iz ob istih cesti stojišče mestne gostilne, ki so bili seveda tudi veseli. Srečavši se, so se takoj spopadli in začel se je tak rava in kava, da so bili mestni gostje lahko telesno poškodovani, a oni eden pa je prišel ob srebrno verižico, katero pa k sredi še dobi nazaj. Tudi jo je eden takoj dobil po zobeh, da sta se mu dva zlomila. Tedaj, komar ni bil miren.

— **Poskušen ulom.** Danes ponoči skušal je neznan tat ulomiti v mizarsko delavnico pri prisilni delavnici. Na oknu je zvil železno omejje, pa je ni mogel zlomiti. Nato je hotel tat pri vhodu, kjer stoji vojaška straža, iti v prisilno delavnico. Vojak ga je trikrat pozval, naj postoji in ker tat tega ni storil, je vojak ustrelil nanj, pa ga ni zadel. Tat je nato zbežal.

— **Nesreča.** Mestni delavec Franc Mlakar, stanujoč na Trnovskem pristanu št. 36, je danes opolušne padel s 4 metre visoke lestve v vojašnici 27 pošpolka, ko je tam nekaj popravljal. Poškodovan se je na obrazu in na hrbtu. Moral bode v deželno bolnico.

— **Na božji poti znorela.** Roza Frešah, 20 let stara iz Prihove, je šla na božjo pot k Mariji pomagaj na Brezje. Včeraj je na Brezju znorela in so jo morali v varnem spremstvu odpeljati domov.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 220 oseb, in sicer 125 Hrvatov in 95 Slovencev.

— **Izgubljene reči.** Natakari Ivan Sprinac na Dunajski cesti št. 2, je izgubil na poti cesta na Rožnik, Bleiweisova in Erjavčeva cesta, Gra dišče, Kongresni trg in Šelenburgove ulice do kavarne »pri Stonu« zlat prstan z oploj.

— **Prodaja »Slovenskega Naroda«** v Ljubljani prevzel je z današnjim dnem tudi gosp. Rudolf Tenente posesnik, gostilničar in trafikant v Krakovem, Gradaške ulice št. 10.

— **Ameriške novice.** Štrajki v Coloradu. V Idahu Springs so zaprli 83 uglednih meščanov, ker so zaradi štrajka izgnali iz mesta 18 unjskih delavcev. Pri nas bi seveda zaprli — delavce. V Cripple Creek so skoraj vsi rudniki ustavili delo, ker štrajka nad 3000 delavcev. — Novi kolodvor v New-York Central bode zgradili v 30 mesecih. Delo je proračuneno na štiri milijone dolarjev. Z delom bodo pričeli istočasno na 12 mestih. Delalo bo 3000 delavcev in nebroj parnih lopat, katerih vsaka nadomešča 100 delavcev. Pod glavnim kolodvorom bo kolodvor za predmestne železnice. — Podražena moka. Trust za moko je ceno zvišal za 20 centov pri sodu, tako da velja sed 5 dolarjev. — Ponesrečit je v rovu v Elyju Slovenec Peter Šterk. Vrv vzpenjače mu je odtrgala glavo. V Blocton, Ala je zasulo v rovu brata Frana in Josipa Kulovica, doma iz Gredišč pri Toplicah. Fran je bil na mestu mrtve, Josip pa je težko ranjen.

* **Najnovejše novice.** — Vstaja v Panami se je začela opasno širiti, ker se je odklonil predlog za napravo kanala. — Policijskega uradnika — zaklali. V Rakos-Paloti pri Budimpešti so pretepajoči se kmetje zaklali posredujočega

policijskega uradnika Ma ... Dva vlaka sta trčila skupa med postajama Osječanka in Ljubinska na Ruskem. Strojevodja in kurjač sta mrtva, sedem potnikov je ranjenih. — Grozna nesreča na morju. V Tenerih pri Gibraltaru je 11 španskih mornarjev vzdigalo neko ponesrečeno ladjo. Pri tem jim je vihar razbil čoln. Dva dni so se oklepali jaborov ponesrečene ladje, ne da bi jim bil mogel kdo priti z brega na pomoč v razburkano morje. Tretji dan so jih valovi odnesli. — V samostan je šla grofica El. Condenhove, bivša vzgojiteljica nadvojvodinje Elizabete-Windischgrätz. — Samomor na dar zaroke. V Budimpešti se je ustrelil narednik Gabriel Meh, ker mu stotnik ni hotel dati dopusta, da bi obhajal zaroke, temu mu je naložil še sobni zapor. — Velika eksplozija se je pripetila v tovarni Böse v Berlinu. Tovarna je razdejana. — Kaznovani častnik v Odesi je bil obsojen poročnik pl. Skadovski v eno leto ječe, ker je ustrelil nekega dijaka.

* **Župnikova kuharica — detomorka.** V Vel. Prečici pri Preravi je služila v župnišču za kuharico 38letna Viljemina Ganzar. Dne 2. julija je rodila dečka, ki ga je ponoči na farovškem vrtu pokopala. Zločin se je zvedel šele čez 14 dni. Obravnava bo oktobra v Olmucu. Značilno je, da je pristojna občina dala detomorki npravnostno spričevalo, v katerem se imenuje »vzor vseh devic«.

— **Ose so napadle.** V Charlottenburgu je hotela neka gospodična politični grob svojega ženina. Pri tem je stopila na gnezdo os, ki so razdražene planile v njo ter jo neusmiljeno pikale. Vsa zbegana si je vrgla obleko preko glave ter padla po tleh. Na njeno vpitje so prihiteli ljudje, ki so metali pesek na njo, da ose preženejo. Neki gospod je brž izlil dve vedri vode nanjo, na kar so ose gospodično zapustile.

* **Zaradi varčnosti.** V nekem ameriškem listu je izišel sledeči inserat: »Svojim prijateljem in znancom naznanjam, da mi je včeraj vzela smrt mojo ljubljeno ženo v tistem trenutku, ko me je razveselila z živahnim dečkom, za katerega iščem krepko dojilko, dokler se mi ne posreči kake ljubezne, premožne dame zopet najti za družico, ki bi bila vsposobljena začasno voditi mojo dobro vpeljanu trgovino perila, v kateri se vsaka naročitev izvrši v 12. urah najcenejš, ker šele namravam nastaviti izborno ravnateljstvo z 200 dolarji letne plače, ko se bo sedanja splošna razprodaja dovršila ter ko bo moja trgovina s 1. avgustom preložena na N — cesto št. 11, kjer lahko še oddam eno nadstropje za 500 dolarjev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 1. septembra. Angleški kralj je včeraj dopoldne dospel sem in bil slovesno sprejet. Zvečer je bil v cesarstvem dvorcu galadiné, pri kateri priliki je kralj Edvard podelil cesarju Francu Jožefu dostojanstvo maršala angleške armade.

Beligrad 1. septembra. V časopisju se zrcali silna razburjenost, ki je zavladala med prebivalstvom in v armadi zaradi tega ker so Turki prišli čez srbsko mejo in napadli ter razdejali samostan Proljevo in poklali vse njegove prebivalce. Vojni svet je imel včeraj pod kraljevim predsedstvom sejo; njegovi sklepi še niso znani.

Sofija 1. septembra. Kajmakan mesteca Malko Trnovo je pozval več odličnih meščanov, naj podpišejo pritožbo, da ustaši ropajo pri kristijanah. Pozvanci so se branili podpisati to neresnično ovadbo, na kar jih je kajmakan dal obesiti.

Carigrad 1. septembra. Namesto ekspresnih in konvencionalnih vlakov sta uvedena dva nova vlaka, ki vozita na turškem ozemlju samo po dnevu.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Meseca avgusta 1903 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 791 strank 426.013 K 36 h, 769 strank pa dvignilo 723.909 K 24 h.

— **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Meseca avgusta t. l. se je vložilo pri »Ljubljanski kreditni banki« na vložne knjižice in na tekoči račun 965.638 K 04 h, dvignilo pa 1.054.159 K 33 h. Skupno stanje vlog je bilo koncem meseca avgusta t. l. 4.737.638 K 60 h.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu 1903 je 213 strank vložilo 74.915 K 76 h, 163 strank vzdignilo 33.758 K 77 h, 26 strankam se je izplačalo posojil 20.600 K, denarni promet 316.534 K 38 h.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Dradni kurzi dunaj. borze 1. septembra 1903.

[Salobnost papirja.]

	Dinar	Blago
10% majeva renta	100 05	100 25
10% srebrna renta	100 00	100 20
10% avstr. krona renta	100 45	100 85
10% zлата	120 50	120 70
10% ogrska krona	98 15	98 35
10% zлата	119 20	119 40
10% posojilo dežele Kranjske	99 75	100 75
10% posojilo mesta Spljeta	100 00	100 00
10% bos-herc. žel. pos. 1902	100 50	101 00
10% češka dež. banka k. o.	99 70	99 90
10% z. o.	99 70	99 90
10% zast. pis. gal. d. hip. b.	101 00	101 70
10% pešt. kom. k. o. z	101 00	101 70
10% pr.	105 25	106 25
10% zast. pis. innerst. hr.	101 00	102 00
10% ogr. centr.	100 25	101 25
10% deželne hranilnice	100 00	100 60
10% zast. pis. ogr. hip. b.	100 25	101 25
10% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	98 50	99 50
10% češke ind. banke	99 75	99 75
10% prior. Trst-Poreč žel.	303 75	305 75
10% dolenskih železnic	100 00	100 60
10% juž. žel. kup. 1/2 1/2		
10% av. pos. za žel. p. o.		

Srečke.		
Srečke od leta 1854	170	179
1860	183	184 50
1864	247	251
tiske.	155	157
zemlj. kred. i. emisije	287	292
II.	278	283 50
grske hip. banke	260	265
srske & fra. 100	87	89
turske	117	118
Basilika		
Kreditne	436	440
Inomoške	83	87
Krakovski	80	83 50
Ljubljanske	71	75
Avstr. rud. križa	53 50	54 50
Ogr.		
Rudolfove	68	72
Salcburške	77	81
Dunajske kom.	470	476
Delnice.		
Južne železnice	80 25	81 25
Državne železnice	659	680
Avstro-ogrsko bančno del.	1579	1584
Avstr. kreditne banke	651 50	652 50
Ogrske	717 50	719 50
Zimnostenske	260 50	261 50
Premogokop v Mostu (Brux)	635	
Alpske montan	371	372
Praske želez. ind. dr.	1655	1675
Rima-Muranyi	461 25	462 25
Trboveljske prem. družbe	379	380
Avstr. orožne tovr. družbe	354	355
Češke sladkorne družbe	148	150

Valute.		
C. kr. cekin	11 35	11 39
20 franki	19 05	19 07
20 marke	23 49	23 51
Sovereigns	23 93	24 01
Marke	117 30	117 50
Laški bankovci	95 15	95 35
Rubli	253	254
Dotarji		

Žitne cene v Budimpešti.

dne 1. septembra 1903

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K 7 43
april 1904	50	7 68
oktober	50	6 19
april 1903	50	6 42
april 1904	50	6 15
sept. 1904	50	5 38
maj 1904	50	5 45
oktober	50	5 45
april 1904	50	5 68

Efektiv.

Pod ceno.

Henneberg-svila

samo direktno! — črna, bela in barvana, od 60 kr. do gl. 11, 35 per meter za bluze in obleke. Franko in **že ocarinjeno** se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. **Tovarna za svilo Henneberg, Zürich.** (1 40—2)

Umrli so v Ljubljani:

Dne 27. avgusta: Ivan Šinkovc, vratar, 52 let, Dunajska cesta št. 19, Darcinoma deosophagi. — Franjo Dimnik, posestnikov sin, 21 let, Streljske ulice št. 2, Bronchitis capillari. — Ivan Koman, posestnik, 60 let, Poljanska cesta št. 60, otrpjenost pljuč. — Rudolf Lipovšek, poduradnikov sin, 1 mes. Cesta na južno železnico št. 1, črveni katar.

V deželni bolnici:

Dne 22. avgusta: Gregor Jelovčan, delavec, 29 let, Meningitis. Dne 23. avgusta: Gregor Štrukelj, pripetjač, 55 let, je bil na železnici povožen — Fran Dolinšek, dninar, 46 let, jetika. Dne 24. avgusta: Angela Bernik, tesarjeva hči, 1 mes., Scarlatina. Dne 26. avgusta: Fran Rugelj, vajenec, 16 let, jetika. Dne 28. avgusta: Franja Bojt, gostija, 72 let, Marasmus dementia senilis. Dne 29. avgusta: Jera Režek, strožnica, 70 let, pljučnica.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506 m. Srednji srčni tlak 736 mm.

Avst.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Večrovi	Nebo
31. 9. zv.	742 0	16 1	sl. zahod	jasno	
1. 7. zv.	743 2	10 0	sl. vzhod	megla	
2. 7. zv.	741 9	26 8	brezvetra	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 16 1/2, normale: 17 0. Mokrina v 24 urah: 0 0 mm.

Angeljnovi milo. Marzeljsko (belo) milo.

(972—43)

Učenca

sprejme (2218—2)

F. Skušek

trgovina z mešanim blagom in z deželnimi pridelki v Metliki.

Vino

rudeče in belo, jako dobro in iz lastnih vinogradov v najboljših legah, prodaja najceneje 2150

Anton Laurinšek
Trška gora pri Krškem.

Na zahtevo pošlje vzorce.

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.

Izvod iz voznega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri zj. osebni vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopolne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 1. uri 40 min. popoldne osebni vlak v Lesce-Bled, samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direktni voz I in II. razr.). Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I in II. razr.). — Praga v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost (direktni vozovi I in II. razr.), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopolne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Prago (direktni vozovi I in II. razr.), Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budjevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Št. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla čez Selzthal iz Inomosta, čez Klein-Reifling iz Steyr, Lince, Budjevice, Plzina, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prago, Lipskega. — Ob 8. uri 38 m zvečer osebni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — Ob 10. uri 43 m ponoči osebni vlak iz Trbiža od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zj. iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1719)

Trozredna

cesarja Franca Jožefa I. mestna višja deklinška šola v Ljubljani.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18.588.)

Gosposke ulice št. 8.

Za šolsko leto 1903/1904 bode vpisovanje dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopolne v ravnateljevi pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste na novo vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične osmo šolsko leto s slovesno skupno službo božjo.

Deklice, katere žele vstopiti v mestno višjo deklinško šolo, naj se v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov osebno oglašajo ter izkažejo z izpričevali o svojem dosedanjem šolanju, za sprejem v I. letnik pa posebej še z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja šolskega leta.

Vsa deklina plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, gojenke I. letnika pa poleg tega še 4 K sprejemnine. — Šolnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojstvo, gospodinjstvo, zdravoslovje, — prostovoljni pa: lepomisje, telovadba, petje, stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem poučujejo večinoma profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo deklinško šolo je združen poseben trgovski tečaj, namenjen v prvi vrsti absolventinjam tega zavoda, potem pa tudi drugim deklicam, če so dopolnile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za trgovske nauke.

Vpisovanje za trgovski tečaj bode dne 22. in 23. septembra od 11. do 12. ure.

Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

(2246—1)

V Ljubljani, dne 1. septembra 1903.

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje deklinške šole.

sta najbolj koristni **štedilni mili** za hišno rabo! Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Tovarna mila **Pavel Seemann** Ljubljana.

Deklice na hrano

iz dobrih h š, se sprejmó.

Več pri gospej **Šešark** trafikah v Šelenburgovih ulicah v Ljubljani.

Dva učenca

iz dobre hiše, se sprejmeta v modni trgovini **J. S. Benedikt**, Ljubljana, Stari trg 6. (2225—2)

Deske

borovčeve, v večjem številu, se prodajo.

Ogleda se lahko v Rakovniku št. 3 pri Medvodah. (2250—1)

Obleke, koce, stare vojaške čevlje z dobrimi podplati na debelo tudi proti šestmesečnemu plačnemu odlogu pri **L. Pressburger & sin**, Dunaj XX/1, tovarna Pressburg 3

Restavracija

„pri južnem kolodvoru“.

Jutri v sredo, 2. septembra 1903

KONCERT

Šramel-kvarteta. 2245

Začetek ob 8. uri. Vstopnina 20 kr.

Muhe so zopet sitne!

Edina, vsaki zahtevi zadostna priprava za uničenje teh škodljivcev je ameriški

„Tanglefoot“

En sam list jih vjame in obdrži do 2000. Dobi se v vseh trgovinah po 10 vinarjev list. (11—193)

Glavna zaloga za Kranjsko:

Edmund Kavčič

v Ljubljani.

U založbi **L. Schwentnerja** v Ljubljani je pravkar izšlo

„**3 naših krajev**“

pisala

Zofka Hvedrova

Cena broš. 2 K 50 h, po pošti 2 K 60 h.

Znana pisateljica je s to zbirko črtic in povesti dokazala, kako bistro je opazovala in preštudirala našega kmeta, čegar enostranski verski in drugi nazorji tako često pridejo v trpko uasprotje z nazori moderno izobraženega človeka, ki je tudi izšel iz njegove srede. Med vrticami je precej satire in sarkazma. Zanimivo berivo! Elegantna oprema!

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

Št. 392.

Razglas

(2252—1)

o pričetku šolskega leta 1903/4 na obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani.

A) Vpisovanje v c. kr. otroški vrtec, kakor tudi v c. kr. deško in deklinško vadnico bo v torek, dne 15. septembra 1903, od 8. do 10. ure dopolne.

Redni pouk v c. kr. otroškem vrtcu in na obeh c. kr. vadnicah se prične v sredo, dne 16. kimavca 1903, ob 8. uri zjutraj.

B) Gojenke, ki žele vstopiti v I. letnik c. kr. ženskega učiteljske ali pa v učni tečaj za otroške vrtarice naj se zglaste v ponedeljek, dne 14. kimavca 1903, med 8. in 11. uro dopolne.

Sprejemne preizkušnje se prične v torek, dne 15. kimavca 1903, ob 8. uri zjutraj.

C) Zglasta za I. letnik c. kr. moškega učiteljske se bodo sprejemala v ponedeljek, dne 21. kimavca 1903, od 8. do 11. ure dopolne.

Preizkušnja iz posluha bo ravno isti dan od 8. do 12. ure dopolne in od 2. do 4. ure popoldne, pismena sprejemna preizkušnja pa se prične v torek, dne 22. kimavca 1903, ob 8. uri zjutraj.

D) Dozdanji gojenici II., III. in IV. letnika na c. kr. moškem učiteljskem naj se zglaste v četrtek, dne 24. kimaveca 1903, ob 9. uri popoldne, dozdanje gojenke II., III. in IV. letnika c. kr. ženskega učiteljske pa ravno isti dan ob 10. uri dopolne.

V 2., 3. in 4. razred c. kr. deške in deklinške vadnice in v II., III. in IV. letnik c. kr. ženskega učiteljske se zaradi pomanjkanja prostora nihče ne more nanovo sprejeti.

Vse natančnejše stvari se lahko poizvedo iz razglasta, ki je nabit na črni deski obeh c. kr. učiteljske.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske v Ljubljani

dne 1. kimaveca 1903.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“

Akcijski kapital K 1.000.000—

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in ekskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčene zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje

Ekompt in inkasno menic.

Daje predjume na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.

vojaške ženitninske kavicje.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vižnje knjižice proti ugodnim obrestim. Vložen denar obrestuje od dne vloge do dne vzigla. (2975—114)

Promet s čeki in nakaznicami.